

A DEBRECENI EGYETEM HABILITÁCIÓS FÜZETEI
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI HABILITÁCIÓS BIZOTTSÁG
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

**A stratégia alkotástól az e-hitelesítésig vezető út. Kitekintés a magyar e-
közigazgatás fontosabb témaköreire**
HABILITÁCIÓS TÉZISEK

ÍRTA:

Dr. Veszprémi Bernadett

aki

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYOK TUDOMÁNYÁGBAN
habilitáció elnyerésére pályázik

DEBRECEN
2020

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
2. A kutatás előzményei.....	4
3. A kutatás magja: a fogalom meghatározása.....	5
4. A kutatási témát befolyásoló tényezők	9
5. Az e-(közigazgatási) ügyintézési jogi háttér változásainak érdemi elemei	15
6. Kiemelt érzékenyséű területek az e-közigazgatásban.....	18
7. Összegzés.....	21

1. Bevezetés

Ma az információs társadalom korát éljük, amelynek alapegysége az információ. Termelési tényezőként, fogyasztási cikként is jelen van és az ellenőrzések fontos eleme. Ennek a társadalomnak már elengedhetetlen része a digitalizáció.

Az elektronikus eljárások folyamatosan utat törnek maguknak és átveszik a vezető szerepet a hagyományos, papíralapú eljárásokkal szemben. „*Ma már nem az a kérdés, hogy legyen-e elektronizálás, hanem az, hogy milyen legyen, és milyen ne.*”¹ Ez a folyamat, civilizációs hullám már évek óta zajlik, sőt talán már elavult a fogalom is. „*Elkerülhetetlen, hogy az új erőforrást, az információt közvetítő elektronikus és kommunikációs hálózatok ne hatoljanak be az igazgatási feladatok ellátásába.*”²

Az elektronikus kapcsolattartás szinte már az élet minden területén és szintjén megjelent. A gazdaságban már nemcsak a nagyvállalatok, hanem a kis- és középvállalkozás is használják informatikai rendszereket. Az online láthatóság már elengedhetetlen kulcsa a sikeres vállalkozásnak. Bár a közigazgatásban a fejlődés üteme lassabb, sok esetben a szervezet, eljárás nem kedvez az elektronikus átállásnak, mégis hangsúlyozni kell, hogy bár még számos probléma áll előttünk ezen a területen és a tényleges és teljes³ e-közigazgatás még nem a közeljövő reménye, mégis van létjogosultsága a témának és mindenképpen érdemes foglalkozni vele.

2. A kutatás előzményei

Ma már ugyanúgy, ahogy az e-közigazgatás létjogosultsága, a Jogi informatika, mint diszciplína létezése sem kérdőjelezhető meg. Ahogy a közigazgatás szervezete, működése, személyzete az állam szerepvállalásával párhuzamosan változott, úgy épült be az IKT alkalmazása a mindennapjainkba és ezzel együtt a közigazgatásba is. Ahogy már ezeket a fogalmakat is egyre inkább körbe tudjuk írni, úgy érdemes / szükséges volt egy ezzel foglalkozó tudományágat és tantárgyat is létrehozni. Attól függően, hogy mit értünk e-government, e-közigazgatás alatt, mennyire szélesítjük ki hatókörét, tudunk beszélni az ezzel foglalkozó e-közigazgatás-tudományról és a Jogi informatika tárgy témaköreiről is. Részletesen írhatnánk arról, hogy a nyolcvanas években a szervezéleméleti statisztikai szemléletű megközelítéstől milyen út vezetett az Államigazgatási informatika, Jogi informatika diszciplináris megalapozásáig⁴, de inkább a jelenre koncentrálok és azok ok-okozatát, miértjeit vizsgálok elméleti szinten, néha-néha egy-egy gyakorlati példával és kritikai megjegyzéssel.

Az elektronikus ügyintézés jogi környezetbe történő elhelyezése elég sok problémát vetett fel az elmúlt években. Ezt tükrözi, hogy helye a jogrendszerben és a jogszabályokon belül állandóan változik. A Ket.⁵ megalkotásával külön fejezetet kapott a törvényen belül, a részletszabályokat pedig a jogalkotó végrehajtási rendeletekben fejtette ki. Ezt követően azonban hamar kiderült, hogy a Ket. keretein belüli szabályozás a közigazgatási hatósági eljárás

---

¹ SZITTNER Károly: *Út az elektronikus közigazgatáshoz*, In: Új Magyar Közigazgatás, Budapest, 4/2009. 5.p.

² TÓZSA István: *Az elektronikus közigazgatás helyzete*, In: Új Magyar Közigazgatás, Budapest, 5/2012. 2.p.

³ A teljességen egy folyamat elektronikus végigvitelét értem, nem egy-egy ágazatban az elektronikus módszerek egyeduralmát.

⁴ Ezen időszak képviselői: Horváth Imre, Kalas Tibor, Kovacsics József, Prodán Miklós, Révész Ferenc, Somfai Géza, Vámos Tibor, Zeslér József.

⁵ 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól.

elektronizálására elég, azonban az állam által kifejlesztett központi rendszer számos szolgáltatásának szabályozása ebbe a keretbe nem fér bele. Ezért a fogalmat (és szabályozást) kibővítették és elektronikus közszolgáltatások név alatt külön törvényi szabályozást nyert,⁶ külön végrehajtási rendeletekkel. Ezt követően a jogi szabályozás átalakításával, a nyújtott / nyújtandó elektronikus szolgáltatásokra helyezve a hangsúlyt, ismételten a Ket.-ben kapott helyet keretjelleggel.

Azóta sok változáson ment keresztül, ma már külön e-ügyintézési törvényünk van, amely nemcsak a közigazgatásra vonatkozóan állapít meg szabályokat az e-ügyintézésre vonatkozóan. A fejezet célja, hogy vázlatosan áttekintse az e-közigazgatást érintő jogszabályi változásokat a jelenleg hatályos szabályozásig.

Célom elsősorban a téma komplexitásának bemutatása volt és annak a folyamatnak, háttérnek a vizsgálata, amely a jelenlegi hazai szabályozásunk irányait is meghatározta. Az e-közigazgatást – bár már több évtizedes múltra tekint vissza – nem mondanám egy már biztos irányt követő, stabil fogalomnak. Flexibilitását, instabilitását pontosan két összetevője adja: a közigazgatás és az informatika. A közigazgatás az idők során kinőtte magát mind a feladatok, mind a szervezet, személyzet terén, amelyek még mind a mai napig változnak. Hol a politikai, gazdasági hatások, hol a társadalmi igények alakítják, amely szervesen érinti az e-közigazgatás tartalmát, szabályozási tárgykörét és a szabályozás módszerét is. Az informatika napjaink része, viszont az IKT eszközök fejlődése lekövethetetlen, ehhez próbál alkalmazkodni, ezzel próbálja felvenni a versenyt az e-közigazgatás is, új módszert, hozzáállást, szemléletet ajánlva a közigazgatás számára mind belső folyamataiban, mind az ügyféllel való kommunikációban.

3. A kutatás magja: a fogalom meghatározása

Mit is jelent az e-közigazgatás? Ahhoz, hogy a fogalmat meg tudjuk határozni, kis kitekintéssel kell lennünk a közigazgatásra. Attól függően, hogy melyik jogtudós fogalomalkotását vesszük alapul, a közigazgatás más-más elemét hangsúlyozhatjuk. Azt mindenképpen érdemes leszögezni, hogy a közigazgatás funkciói, feladatai az utóbbi évszázadban kibővültek, amely nagy mértékben hatott szervezetére és személyzetére egyaránt. „Az elmúlt évek közigazgatás-fejlesztési (dekoncentrált államigazgatás-fejlesztési) lépései nyomán az ügyfelekkel való kapcsolatteremtés és -tartás térszerkezete és módozatai érezhetően átalakultak.”⁷ Saját gyökereimhez visszanyúlva álljon itt egy fogalom. A közigazgatás:

- állami tevékenység, mely alapvetően a végrehajtó hatalmi ági funkciókat valósítja meg,
- előkészíti és végrehajtja elsősorban a törvényhozás döntéseit, de a közigazgatás e tevékenysége, bár különböző mértékben, szükséges minden más állami szerv működéséhez is,
- a köz érdekében végzett igazgatási tevékenység, mely tevékenységre pedig jellemző, hogy többségét közhatalom birtokában végzi,
- a közhatalom birtokában végzett végrehajtó-rendelkező tevékenysége során feladat- és hatáskörein belül mindenkire nézve kötelező döntéseket hozhat, melyek végrehajtását szükséges esetben legitim állami kényszerrel is realizálhatja,
- a társadalomszervező tevékenysége során közszolgáltatásokat szervez és biztosít,
- a legitim politikának alárendelt tevékenység,

⁶ Az elektronikus közszolgáltatásról szóló 2009. évi LX. törvény (továbbiakban: Ekszt.).

⁷ BARTA Attila: *Messze-e a távol? Pillanatkép területi államigazgatásunk aktuális rendszeréről és ügyfélszolgálati megoldásairól*, In: Új Magyar Közigazgatás, 4/2018. 12.p.

- a jognak alárendelt és más állami szervek által ellenőrzött tevékenység,
- feladatait alapvetően az erre a célra létrehozott, sajátosan felépülő és speciális alapelvek szerint működő közigazgatási szervek végzik,
- tevékenységüket élethivatásszerűen végző, szakmai tudás birtokában lévő, a mindenkori legitim politikához lojális, működésükben pártatlan köztisztviselők látják el a feladatokat.⁸

Ha ezen elemeket megvizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy mára a közigazgatás és e-közigazgatás fogalma között nincs nagy eltérés. Az elemek alapvetően megegyeznek, az e-jelző csupán a kapcsolattartás, munkavégzés módját határozza meg. Hozzá kell tenni azt is, hogy a mindennapi életnek a digitalizáció, Internet-használat szerves részét képezi, a hivatalos eljárásokban pedig tulajdonképpen már értelmezhetetlen az IKT eszközök nélküli ügyintézés. Mindezek alapján megállapítom, hogy a két fogalom szinte már nincs meg egymás nélkül, ezáltal nem látom szükségét a két fogalom elhatárolásának. Az e-jelző inkább arra hívja fel a figyelmet, hogy a közigazgatásnak is új követelményeknek kell megfelelnie (átláthatóság, ellenőrizhetőség, gyorsaság, költséghatékonyság, ügyfélbarátság, szolgáltató jelleg).

Az elektronikus jelző, az új „e-” fogalmak (e-közigazgatás, e-kormányzat, e-demokrácia, e-részvétel, e-kereskedelem és tágíthatnánk a kört) megjelenése az állam társadalmi szerepvállalásának megváltozásával egy időre tehető. A New Public Management irányzat, a magánszféra bevált megoldásainak közigazgatási adaptációja, a megváltozott hatalmi egyensúlyok, a szolgáltató jelleg hangsúlyozása mind rányomta bélyegét a közigazgatás szervezetére, személyzetére és folyamataira is egyaránt, amelyben jó helyet talált magának a megváltozott életviszonyok és szabályozás közepette az IKT és az elektronikus ügyintézés. Ebben az időszakban a közigazgatás merevségével, a bürokratikus felépítéssel és munkaszervezéssel szemben megjelentek az új irányítási módszerek, amelyek a hatékonyságra, a munka minőségének javítására helyezték a hangsúlyt. Az új ügyintézési forma és megközelítési mód ebbe, a költségtakarékosságot, hatékonyságot előtérbe helyező rendszerbe jól beleillett, eszközei megoldást ajánlottak az elérni kívánt célokhoz. Nemcsak a kapcsolattartás formájában hozott változást, adott új eszközöket az ügyintézéshez, hanem a folyamatok egyszerűsítése, átláthatósága, a hatékonyabb feladatellátás, munkamegosztás is megvalósítható az e-közigazgatás révén.

Míg korábban az elektronikus jelző használata során a hangsúly az elektronikus (valamilyen IKT eszköz, elsősorban számítógép és az Interneten keresztüli) kapcsolattartáson, elérésen volt, addig ma már a konvergencia révén eszközfüggetlenség érvényesül, szinte bármely feladat, tevékenység bármely eszközön elvégezhető, ezáltal értelmét veszítette az „e-”, „m-” elkülönítés, vagy akár a közigazgatás és e-közigazgatás fogalmának megkülönböztetése. Ha mégis különbséget akarok tenni a két fogalom között, az IKT eszközök alkalmazása mellett, az ügyféli igények kielégítését és a szervezet átalakult feladatellátását, az ügyviteli folyamatok optimalizálását emelném ki. Az elektronikus közigazgatásnak tehát az új technológiák révén a szervezet működésében is változást és ezáltal akár kimutatható gazdasági eredményt kell produkálnia. Zárójelenesen hozzáteszem, még mindig azt mondhatjuk, hogy mind a jogi, mind a technikai háttér kialakulóban van, formálódik, jelenleg a gyakorlatban még mindig sokszor a párhuzamos (papír és elektronikus) munkaellátás jellemző.

---

⁸ ÁRVA Zsuzsanna – BALÁZS István – BARTA Attila – VESZPRÉMI Bernadett: *Közigazgatási jogi alaptanok*. DE-ÁJK, Debrecen, 2019. 21. p.

Bizonyos nézőpontok szerint⁹ az elektronikus kormányzat elképzelése a New Public Management szemléletmódja továbbfejlesztésének, az információs kor követelményeinek való megfeleltetésének is tekinthető.¹⁰

Míg pár évvel ezelőtt az e-közigazgatás egy informatikai fogalmat vagy irányt jelentett, ma már a közigazgatás fejlődésének egy állomásaként fogható fel, elméleti szempontból létjogosultságot nyert.

Jogszabályi meghatározása nincs, ahogy a közigazgatás maga sem azonosítható egy fogalommal, számtalan megközelítés lehetséges. Az e-közigazgatás témakörével sokan foglalkoznak¹¹, szintjeinek definiálására is akad számos példa.¹² A fogalom tisztázását azért tartom elengedhetetlennek, mivel a nemzetközi szakirodalom különböző dolgokat ért alatta. Az *e-government* kifejezés mást jelent angolszász, mást német és egyéb nyelvtérületen.

Míg tágabb értelemben a *government* és *governance* kifejezések magukban foglalják valamennyi közhatalomban résztvevőt és azok tevékenységét, ide értve a bírói hatalmi ágat is, addig a magyar szakirodalom a kormányzat alatt a közigazgatás, törvényhozás¹³ és köztársasági elnök szerepköreit érti. Az e-közigazgatás álláspontom szerint ennek megfelelően csak az államigazgatás (Kormány irányítása alatt álló központi, területi végrehajtó szervek) és az önkormányzati igazgatás szereplőit, infokommunikációs technológiáit és eljárásait foglalja magában (illetve természetesen az autonóm jogállású szervek is ide sorolandók). Én ezen szűkebb értelemben vett „e-government”-et – szóhasználatunkban e-közigazgatást – szeretném bemutatni magyar viszonylatban.

Ha az e-kormányzat fogalmának időbeli változását nézzük, néhány éve még technológiai fejlesztésként kezeltük, mára „kulturális kérdéssé, ügyfélközpontú megközelítési móddá”¹⁴ változott. Thomas Bernhard szerint „elektronikus kormányzat alatt a közigazgatás minden olyan intézkedése értendő, amelynek célja a közigazgatási szervek elsődlegesen külső, illetve – meghatározott feladatokra vonatkoztatva – belső viszonyrendszerében e szervek hatékonyságának javítása¹⁵, vagy az ügyfelek igényeinek kielégítése. Az ügyviteli folyamatok optimalizálásával és egyszerűsítésével, valamint a legmodernebb információs technológiák (az Internet) igénybevételével, végeredményként olyan kedvező közgazdasági és társadalmi hatásoknak kell kialakulniuk, melyek révén a gazdasági környezet mind a vállalkozások, mind

---

⁹ VEREBICS János: *Az elektronikus közszolgáltatások jogának elvi alapjaihoz*, In: Páneurópa Jogász Unió Elektronikus Szakkönyvtára, Bp, 2011, 4.p.

¹⁰ Lásd bővebben: BUDÁUS, Dietrich: *Public Management*, Edition Sigma, Berlin, 1998, BUDÁUS, Dietrich – SCHREYÖGG, Georg – CONRAD, Peter: *New Public Management - Managementforschung* 8, de Gruyter, Berlin, 1998, MAIER, Patrick: *New Public Management in der Justiz*, Paul Haupt, Bern, 1999, DAMKOWSKI, Wulf – PRECHT, Claus: *Public Management - Neuere Steuerungskonzepte für den öffentlichen Sektor*, Kohlhammer, Stuttgart, 1999, SCHEDLER, Kuno – PROELLER, Isabella: *New Public Management*, Uni-TB. GmbH, Stuttgart, 2000, SCHMIDT, Hans-Jürgen: *Betriebswirtschaftslehre und Verwaltungsmanagement - Eine Einführung*, Uni-TB. GmbH, Stuttgart, 2001.

¹¹ pl. Budai Balázs Benjámin, Czékman Zsolt, Csáki-Hatalovics Gyula.

¹² BERNTZEN, Lasse – OLSEN, Morten Goodwin: *Benchmarking e-Government – A Comparative Review of Three International Benchmarking Studies*, icds, Third International Conference on Digital Society, 2009, 77 – 82.pp., BUDAI Balázs Benjámin: *A közigazgatás és az elektronikus közigazgatási fejlesztések hatékonyságának mérése napjainkban*, In: Új Magyar Közigazgatás, 5/2012. 13-29.pp.

¹³ MAJZIKNÉ Bausz Ágota: *Az e-kormányzat, e-közigazgatás problémái és terminológiai vonatkozásai Magyarországon*, Magyar Terminológia 1/2008., 60.p.

¹⁴ MOLNÁR Szilárd – Z. KARVALICS László: *Közigazgatás az Internet korában – az e-kormányzat kutatói szemmel*, In: Információs Társadalom, Budapest, 2/2004. http://www.infonia.hu/digitalis_folyoirat/2004_2/2004_2.pdf 5.p.

¹⁵ VAMOS Tibor – BAUSZ Ágota – LENGYEL György – SÁNDOR Klára: *E-government – a Service. Regional Experiment in Hungary*, 2nd European Conference on E-Government, October 1–2, 2002, St Catherine’s College Oxford, UK. pp. 453-461.

a gazdasági élet más szereplői számára megőrzi vonzerejét.¹⁶ Az e-kormányzat „társadalmi és gazdasági innovációt, politikai és adminisztrációs változásokat indukál.”¹⁷

Verebics szerint az e-government „tágabb értelemben véve az elektronikus eszközök a kormányzati munka szolgálatába való állítását jelenti, s magában foglalja az E-Governance, a „szabályozó” elektronikus kormányzás (az információs társadalom környezete alakulásának normatív eszközökkel való befolyásolása), az elektronikus politikák megalkotása (e-Policy) megnyilvánulási formáit is. A szűkebb értelemben vett e-Government alapvető jellemzője ezzel szemben az aktív részvétel, az egyéni és szervezeti interakció biztosítása.”¹⁸

Az e-government az OECD meghatározása szerint azon információs és kommunikációs technológiák, különösen az Internet használatát jelenti a jobb kormányzás érdekében, amelyeket a kormányok a kormányzati funkciók teljes körére alkalmaznak.¹⁹ A definíció elsősorban az e-kormányzat megvalósítására fókuszál az egyes országokban és csak másodsorban magukra az IKT eszközökre. Az OECD országok belátták, hogy az e-kormányzat túlmutat a különböző információk és szolgáltatások online elérhetővé tételén és a közigazgatási szervezet, eljárás és kultúra átalakításának erőteljes eszközeként is használható a hatékonyság, ügyfélbarát jelleg és átláthatóság növelése érdekében. Az e-government az állam és állampolgár közötti bizalom kiépítéséhez is segítséget nyújt.²⁰ Az IKT képes mindezt lehetővé tenni, de csupán eszközül szolgál az eredményesség eléréséhez.²¹ A nemzetközi fogalom-meghatározások elsősorban a technológiai és szolgáltatásnyújtási oldalra fókuszálnak és közelítik meg a kérdést.²²

Az e-kormányzat leegyszerűsítve (kifejezetten még a fejlődés kezdeti szakaszára jellemző felfogásban): „a kormányzati információk és szolgáltatások online módon történő eljuttatása Interneten vagy más digitális médian keresztül”²³. Ez a fogalom elsősorban az infokommunikációs technológiák használatára fókuszál, nem jelent tényleges változást a közigazgatási folyamatokban. Ha a folyamatok racionalizálására, reformjára koncentrálnak, helyesebb ezt a fogalmat használnunk: „a közsféra valamennyi külső és belső kapcsolatrendszerének gyökeres, tudásalapú átalakítása és racionalizálása, valamint szolgáltató jellegű újjászervezése – az információs kommunikációs technológiai alkalmazások közüzemszerű használata révén.”²⁴

Mindamellet, hogy megpróbáljuk meghatározni az e-közigazgatás fogalmát – ahogy már azt korábban is említettem - , talán már nem is kell különválasztani az e-government, e-közigazgatás²⁵ vagy éppen a közigazgatás és e-közigazgatás fogalmát egymástól, hiszen az információs társadalomban, a megváltozott technológiai viszonyok és kommunikációs

---

¹⁶ BERNHARD, Thomas: *Electronic government in der Bundesverwaltung*, ISBE, Bern, 1997, 40.p., fordította és idézi: VEREBICS János: *Elektronikus kormányzat – elektronikus közigazgatás*, IFM Humán Erőforrás Háttér tanulmányok, 2004.

¹⁷ MOLNÁR – Z. KARVALICS (2004) i. m. 12.p.

¹⁸ VEREBICS (2011) i.m. 5.p.

¹⁹ *E-government: Analysis Framework and Methodology*, OECD Public Management Service, Public Management Committee, 2001.

²⁰ www.oecd.org/mena/governance/36853121.pdf [2017.12.30.]

²¹ BOGÓNÉ Jehoda Rozália: *Az OECD véleménye a magyar e-kormányzatról*, In: *Jegyző és Közigazgatás*, 6/2006. <https://jegyzo.hu/az-oecd-velemenye-a-magyar-e-kormanyzatrol-20066/> [2017.12.30.]

²² SÁNTHA György: „Utazás a digitális állam körül” – *e-közigazgatási úti beszámoló az elmúlt 10 évről*, In: *Új Magyar Közigazgatás*, 3/2015. 71.p.

²³ KECSKÉS Zsuzsanna – KOVÁCS László – ZÖLD Krisztina: *Elektronikus önkormányzati ügyintézés*, <http://nws.iif.hu/ncd2004/docs/ehu/071.pdf> [2017.09.05.]

²⁴ TÓZSA István: *E-Government – elektronikus közigazgatás*, *Magyar Tudomány*, 7/2008. 833-843.pp.

²⁵ Bár vannak ettől eltérő nézetek, akik vagy a fogalmak elválasztásának szükségességét (Csáki-Hatalovics Gyula, Czékmann Zsolt) vagy az e-közigazgatás önállóságának megkérdőjelezését (Ancsin László) hangsúlyozzák.

szokások között maga a közigazgatás is alapértelmezettként használja az IKT eszközöket és ezen technológiai alapokra épül fel maga a kormányzás is.

A jogirodalom különböző fogalmakkal dolgozik. „Az e-közigazgatás a közigazgatás-fejlesztés azon törekvése – mint átfogó feladat –, hogy az egyre hatékonyabb feladatvégrehajtás érdekében alkalmazza az informatika által kínált legalkalmasabb megoldásokat.”²⁶

Az e-közigazgatás „célja a közszféra belső és külső kapcsolatainak átalakítása a modern információs és kommunikációs technológiai eszközök segítségével és az ezek révén megvalósítható tranzakciók által.”²⁷

A Magyar 12.0 értelmezése szerint az e-közigazgatás beavatkozási területei közé tartozik az informatikai és információbiztonság, az e-ügyintézés, a különböző nyilvántartások kezelése, de az informatika ugyanúgy megjelenik az irányításban, kommunikációban vagy éppen a szolgáltatásnyújtásban. Az e-közigazgatás „célja a közszféra belső és külső kapcsolatainak átalakítása a modern információs és kommunikációs technológiai eszközök segítségével és az ezek révén megvalósítható tranzakciók által.”²⁸

Álláspontom szerint „az elektronikus közigazgatás nem egyenlő az egyes munkafolyamatok automatizálásával, az emberi munkaerő géppel való felcserélésével. ... Front (ügyféli) és back office (hatósági) oldalról is értelmezhető a fogalom, azaz az ügyfél és a hivatal részére is új típusú közszolgáltatások nyújtását, vagy legalábbis az eddigi szolgáltatások új módszerekkel való elérését jelenti. Back office, azaz hivatali oldalról az állam központosított döntéseivel képes alárendelt szerveit az átállásra „rákényszeríteni”, anyagi ösztönzőkkel, támogatásokkal a fejlődést, a technikai infrastruktúra kiépítését elősegíteni.”²⁹

Az elektronikus közigazgatás tágabb értelemben a közigazgatás szervezetének elektronizálását, az ügyintézés hagyományos formáról elektronikusra való átváltását, az egyes közigazgatási szolgáltatások online elérését, elektronikus nyilvántartásokat, ügykezelő rendszereket jelenti. Az egyes ágazatokban használt rendszerek és nyilvántartások már – szakigazgatás lévén – a különös rész témaköreit képezik. Ebben az értelemben az elektronikus közigazgatásba beletartozik valamennyi szakigazgatási terület, ahol valamely közigazgatási tevékenység elektronikusan zajlik (pl. kórházi nyilvántartások, munkavállalók regisztrációja, hatóság-bíróság elektronikus kommunikációja, közigazgatási szervek közbeszerzési folyamata). Szűkebb értelemben elektronikus közigazgatás alatt a hatósági eljárás elektronizálását értjük annak front office és back office kapcsolataival.³⁰

4. A kutatási témát befolyásoló tényezők

„Az információs társadalom joga tág értelemben mindazokat a szabályozott élethelyzeteket jelenti, amelyek az információs társadalomban felmerülnek.”³¹ Az információs társadalom

²⁶<http://magyaryprogram.kormany.hu/admin/download/d/2c/40000/Magyary%20kozig%20fejlesztési%20program%202012%20A4.pdf> [2018.05.01.]

²⁷ ANCSIN László: *Az e-közigazgatás*, In: Új Magyar Közigazgatás, Budapest, 5/2012. 37.p.

²⁸ Uo. 37.p.

²⁹ VESZPRÉMI Bernadett: *A közigazgatás döntései, a közigazgatási aktustan*, In: Árva Zsuzsanna – Balázs István – Barta Attila – Veszprémi Bernadett: *Közigazgatás-elmélet*, Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2012. 175-176.pp.

³⁰ Lásd bővebben: http://www.ittk.hu/neti/doc/ISCB_hun/09_Molnar_eKormanyzat.pdf [2017.08.25.]

³¹ SIMON Éva: *Bevezetés az információs társadalom jogi szabályozásába*, In: PINTÉR Róbert: *Az információs társadalom. Az elmélettől a politikai gyakorlatig*, Budapest, Gondolat - Új Mandátum, 2007. 114.p.

magja az információ. Ezen új társadalom szabályozása függ az alkalmazott eszközöktől, befogadókészségtől, a digitális írástudás szintjétől, az informatika fejlettségétől és a technológia fejlődési ütemétől. Az eszközök sokszínűsége, ügyfelek-ügyintézők félelme és újtól való elzárkózása miatt sem egyszerű a helyzet. Nem könnyíti meg a helyzetet a technológia gyors fejlődése sem.

Az információs technológia kiterjesztése több dimenzió keresztül is történhet:

- címzett,
- folyamat,
- együttműködés,
- tudás.³²

Ha a különböző stratégiákat megfigyeljük, akkor hol az egyik, hol a másik dimenzió kerül előtérbe, jön elő markánsabban, attól függően, hogy milyen a szolgáltatások színvonala, milyen a befogadókészség és hol áll a közigazgatás fejlettsége.

A szabályozás nemcsak adott állam joganyagát, kötelező jogi normáit jelenti, hanem ide tartoznak a nemzetközi ajánlások, uniós jogi normák, illetve ezek mellett a nemzeti jogszabályok és az infokommunikáció irányait meghatározó kormányzati vagy szakmai / szakértői stratégiák. A technológiára, biztonságra vonatkozó szabályokat, informatikai előírásokat általában szabványok tartalmazzák. Végül pedig az önszabályozás is meghatározó ezen a területen (pl. a domainek).

Az elektronikus hatósági ügyintézés és az e-közigazgatás kiépítésének alapját az ügyfél szükségletei képezik, amelyek eltérők lehetnek természetes és jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet esetén. Ezen új módszer életképessége az állampolgárokon múlik, hogy mennyiben tudnak és kívánnak élni ezzel a lehetőséggel.³³ Ha az új technológia kiszolgálja az igényeket, ha eljut a felhasználói réteghez, akkor alkalmazni fogják. *„Az infokommunikációs technológia alkalmazásával történő papírmunka csökkentése során a kormányzati intézményeket középpontba állító szemlélet helyett – konzultációs mechanizmus bevezetésével – az állampolgárok és a vállalkozások köré kell építeni. Az e-kormányzat fejlesztése holisztikus stratégiai megközelítést igényel, mely magában foglalja a teljes közigazgatást, annak összes szintjét, nem csupán egyes szektorokra vagy intézményekre korlátozódik.”*³⁴

A digitalizáció vitathatatlan előnyökkel jár a közigazgatásban, számos tényező itt is változást szülhet, javíthat az ügyintézés minőségén:

- az analóg folyamatok leváltása,
- az információ elérésének hatékonyabb biztosítása,
- a szervezet struktúrájának változása, decentralizálás, ezáltal az alkalmazottak információkhoz való hozzáférése, döntési jogok,
- a közigazgatási kultúra fejlődése.³⁵

<http://mek.oszk.hu/05400/05433/05433.pdf> [2017.08.25.]

³² LENK, Klaus – TRAUNMÜLLER, Roland: *Broadening the Concept of Electronic Government. Designing E-Government*, J.E.J. Amsterdam, Kluwer, 2001. 63-74.pp.

³³ VESZPRÉMI Bernadett – CZÉKMANN Zsolt: *Az e-közigazgatás szakigazgatási alapjai*, In: Közigazgatási jog. Fejezetek szakigazgatásaink köréből. I. kötet, szerk. Lapsánszky András, Complex Kiadó, Budapest, 2013. 362.p.

³⁴ SIMON Barbara – BUDAI Balázs: *Elektronikus-közigazgatási modernizáció*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2015. 104.p.

³⁵ NEMESLAKI András: *Digitális jövő: technológiai nézőpont*, In: Új Magyar Közigazgatás 1/2017. 15.p.

Emellett az elektronikus ügyintézés terjedésében számos akadályozó tényezővel kellett számolni. A technikai, gazdasági, kulturális és politikai környezet alapvetően befolyásolja a kommunikációs rendszer szerkezetét és működését.³⁶ A közigazgatás elektronizálásának elmaradása a gazdaság működésére is képes negatív hatást gyakorolni.³⁷

Külső (gazdasági-technológiai)³⁸ és belső (politikai)³⁹ dimenzió is képezheti akadályát az elektronikus ügyintézés terjedésének, amelyek alapján számos lehetséges forgatókönyv választható fel a jövőt illetően.⁴⁰

Más megközelítésben ilyen akadályozó tényező a digitális szakadék⁴¹, amely a különböző (életkori, földrajzi, szociális, végzettségbeli) dimenziók között húzódik / húzódott⁴². Szintén gátló tényezőként hat az informatikával szembeni ellenállás⁴³, a nem megfelelő informatikai írástudás, tájékozatlanság, félelem az ismeretlentől, kooperációs, finanszírozási problémák⁴⁴, műszaki akadályok. de akár az alacsony toleranciaszint vagy éppen az egyéni érdekek, pozíciók védelme, a belső, szervezeti akadályok, vagy a változással szembeni passzivitás,⁴⁵ is képes befolyást gyakorolni az e-közszolgáltatások terjedésére. Ezek a gátak mind az ügyfelek, mind a hatóságok részéről felfedezhetők, ezért változásra, változtatásra van szükség mindkét oldalon.

Ezen túlmenően a következőkben felsoroljuk az elektronikus közigazgatás területei szélesítésének főbb akadályozó tényezőit:

- az elektronikus ügyintézés kiforratlansága,
- a hiányos, vagy egymásnak ellentmondó jogszabályi háttér,
- finanszírozási kérdések (nem kellően kidolgozott pályázati háttér, anyagi eszközök hiánya),⁴⁶
- a mögöttes infrastruktúra kiépítetlensége, informatikai ellátottság különbözősége,
- a nagyfokú bizalmatlanság,

---

³⁶ POLYÁK Gábor – SZÓKE Gergely László: *Technológiai determinizmus és jogi szabályozás, különös tekintettel az adatvédelmi jog fejlődésére* = E-közszolgáltatásfejlesztés. Elméleti alapok és tudományos kutatási módszerek, szerk. Nemeslaki András, NKE, Budapest, 2014. 70.p.

³⁷ *A kormányablak ügyintézői szakirányú továbbképzési szak 5. modul: Az elektronikus közigazgatás alapjai, szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások, IT biztonság*, NKE, Budapest, 2014.
http://kab2.uni-nke.hu/downloads/KAB2_5Modul_1.%20nap_anyaga_elmeleti_resz.pdf [2017.09.01.]

³⁸ Gazdasági háttér, az e-kormányzatra fordítható források, a technológia változása.

³⁹ A politikai szintér, a kormányzati modernizáció üteme, EU-Magyarország kapcsolata.

⁴⁰ MOLNÁR– Z. KARVALICS (2004) *i. m.* 19-20.pp.

⁴¹ A digitális szakadék különböző dimenziói ellenére meg kell említeni, hogy gyakran éppen az információs társadalomban alulértékeltnek mutatnak nagyobb érdeklődést az e-közszolgáltatások irányába. Lásd bővebben: <http://www.piacessprofit.hu/egyeb-cikkek/ittk-jelentes-az-elektronikus-kozigazgatas/> [2017.08.25.], MOLNÁR Szilárd: *A közigazgatás informatizálásától a befogadó e-közigazgatásig*, In: *Vezetéstudomány*, 3/2011. 23.p. <http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/2571/1/vt2011n3p19.pdf> [2017.09.01.], PODOSKI Péter: *Magyar digitális szakadék*,

https://www.bolyai.elte.hu/download/eloadas/szakmai/innov/200620072/esszek/Podoski_P_Magyar_digitalis_szakadek.pdf [2017.09.01.]

⁴² Lásd bővebben: 110/2008. (X.10.) OGY határozat az e-Befogadásról, valamint a Magyarországon kialakult informatikai szakadék csökkentése érdekében. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=118879.170560 [2018.05.01.]

⁴³ MOLNÁR– Z. KARVALICS (2004) *i. m.* 5.p.

⁴⁴ Lásd bővebben: BUDAI Balázs Benjámin: *Az e-közigazgatás elmélete*, 2. kiad. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2014. 52-55.pp., *A Kormányablak ügyintéző szakirányú továbbképzési szak 5. modul: Az elektronikus közigazgatás alapjai, szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások, IT biztonság*, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2014.
http://kab2.uni-nke.hu/downloads/KAB2_5Modul_1.%20nap_anyaga_elmeleti_resz.pdf [2017.09.01.]

⁴⁵ BUDAI Balázs Benjámin: *A helyi közszolgáltatások fejlesztésének jövője, az elmúlt 25 év tükrében*, In: *Új Magyar Közigazgatás*, 4/2015. 59.p.

⁴⁶ Lásd bővebben: BUDAI (2014) *i.m.* 52-55.pp.

- adatvédelem, szerzői jogok garantálásának nem megfelelő színvonala,
- bizonytalanság, tudatlanság az internettel kapcsolatban,
- a tagállamok eltérő kulturális, politikai, gazdasági háttere,
- megfelelő szakemberállomány hiánya,
- életkor, iskolai végzettség, életszínvonal eltérő volta,
- társadalmi egyenlőtlenségek jelenléte,
- nagyfokú szegénység, lemaradás – felzárkóztatás szükségessége,
- gyenge páneurópai identitástudat.

Az EU felmérése szerint az elektronikus szolgáltatások használatának viszonylag kis száma mögött az alábbi okok állnak:

- a személyes kapcsolat hiánya,
- bizalom a papír alapú ügyintézésben,
- bizalmatlanság a védelmet illetően,
- az azonnali válasz hiánya,
- kiszolgáltatottság – más személy is eljárhat az ügyfél helyett,
- az informatikai képességek és e-ügyintézési ismeretek hiánya,
- nincs az igénynek megfelelő honlap.

Az e-közigazgatásnál említést kell tenni „*az információs társadalom technológiai és társadalmi tényezőiből fakadó problémákról. A technológiai tényezők: az eszköz, tartalom, ismeret, innováció. A társadalmi tényezők: az emberek tudatos felkészítése, képzése, értékrendszer átalakítása. Itt a problémák eredhetnek felhasználói, szolgáltatói oldalról, az intézményrendszerből.*”⁴⁷

Vannak olyan statisztikák, ahol szinte az utolsó helyen állunk.⁴⁸ Az EU felmérése szerint Magyarország az e-közszolgáltatások terén a 4. legrosszabban teljesítő tagállam, messze elmaradva az EU-s átlagtól.⁴⁹ Az e-közigazgatást gátló tényezők mellett ennek egyik oka, hogy a változás túl későn indult el. A fejlesztések szinte 100 %-osan EU-s forrásokból valósulnak meg, amelyek csak a szinten tartásra elegendők.

Szintén ilyen gátat képvisel, hogy 4-5 évente mintegy újítunk a szabályozáson és az ellenkező irányba indulunk. A jogi szabályozás kiépítését nem előzte meg igényfelmérés, az előző időszak tapasztalatainak felmérése, hatásvizsgálatok készítése, a nemzetközi legjobb gyakorlatok tanulmányozása. Nem hagytunk kifutási időt sem az egyes fejlesztések elterjesztésére. Emiatt szinte mindig a nulláról indulunk, kísérletezünk.

Az informatika egy olyan terület, amely csak eszközül szolgál a hatékonyság eléréséhez, ezért nem a technikai részekre kell koncentrálni (természetesen bizonyos kérdések pl. adatvédelem, információbiztonság terén elhanyagolhatatlan), hanem magát a támogatandó területet kell megfelelő mélységben szabályozni. A támogatandó terület jelenti ebben az esetben magát a közigazgatás szervezetét, a szervek egymás közötti kommunikációját, a szervek belüli munkamegosztást, az egyes közigazgatási tevékenységeket. Először ezeket az elemeket kell rendbe tenni, hogy megfelelően működjenek, csak ezt követően lehet az informatikai támogatás jogi hátterét is kidolgozni.

⁴⁷ BELÉNYESI Emese: *Az elektronikus közigazgatás és a változásmenedzsment*, In: Új Magyar Közigazgatás, 5/2012. 31.p.

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/hungary#egovernment> [2017.07.17.], https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2017/07/egovernment_benchmark_2016.pdf [2017.09.05.], <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/country-factsheets-egovernment-benchmark-report-2016> [2017.07.17.]

⁴⁹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/hungary#5-digital-public-services> [2016.07.26.] pl. 2016-ban a perszonalizáció (rendszer /közigazgatási szerv által ismert adatok űrlapba való automatikus betöltése) terén az EU-s átlaghoz (49%) képest mi csak 19%-ot értünk el.

Maga a kormányzat is elismeri, hogy „*az ügyfélközpontú szemlélet hangoztatása gyakran csak hívó szónak maradt meg, de a jogi szabályozásban tett előrelépések ellenére (pl. a Ket. előírja, hogy az ügyféltől nem kérhető olyan adat igazolása, amely más hatóság nyilvántartásában fellelhető) érdemi előrelépés általánosságban nem történt.*”⁵⁰

Ma már a technikai változások hatása a közigazgatásra egyértelmű (techno-optimista felfogás), bár az álláspontok még mindig megoszlanak a témában. Az ezt tagadó, technoszkeptikus megközelítés szerint a technika átalakítja a belső munkafolyamatokat, a munkaerő összetételét, de eszerint az álláspont szerint a közigazgatás és annak külső környezete közötti kapcsolatok tekintetében nem mutatható ki e viszonyrendszert lényegesen átformáló, az IKT-nak köszönhető változás.⁵¹

A változáshoz különböző problémákkal kell megküzdenünk, amelyek egy része megoldható, viszont vannak bonyolult (algoritmizálható, több megoldási alternatívával) és zavaros problémák (nem behatárolható, nem egyértelmű, bizonytalan, hiányzik az eszközrendszer). A jogalkotónak ezen problémákra figyelemmel kell / kellene megalkotniuk a szükséges szabályokat, a közigazgatási szerveknek pedig törekednie kellene mind a jogi, mind az ügyféli oldalon fellépő igényeknek való megfelelésre.⁵²

A változás, egy új dolog bevezetése több irányból is megközelíthető. Véleményem szerint a változást több tényező együttes hatása indukálhatja. A gátlások feloldását szolgálják pszichológiai, jogi, pénzügyi eszközök.⁵³ Pozitív és negatív „ösztönző” egyaránt alkalmazható. Pozitív, amikor az adott (új) módszer alkalmazásához elismerés társul, amely arra készíti az alkalmazót, hogy kipróbálja azt, vagy jutalom, ha elsajátítja az új ismereteket. Pszichológiai vonalat képvisel a meggyőzés, a megfelelő tájékoztatás, ismeretbővítés, a szükséges előképzettség megszerzésének támogatása is. Ugyanilyen pszichológiai (negatív) ösztönző lehet a kötelezettségként történő megjelenés is pl. képzéseken való részvétel, informatikai rendszerek bevezetése és alkalmazása.

A bizalom megteremtésére, az írástudás szintjének emelésére, segítségre és folyamatos kapcsolattartásra van szükség, akár személyes, akár elektronikus úton. Ennek eszköze lehet a kormányzati online ügyfélszolgálat, az infomentor intézményének létrehozása vagy a kormányablakok kialakítása. Emellett szükség lenne minél több ingyenes vagy kedvezményes tanfolyam indítására és az Internethasználat előnyeinek népszerűsítésére is.

A lakosság kiszolgálása és az e-ügyintézés gyakorlati alkalmazása érdekében az igényfelmérés szintén fontos lépés, hogy mely ügyek elektronikus úton történő intézését tartaná a lakosság szükségesnek és hasznosnak.

Tózsza István szerint az e-ügyintézés bevezetése igazgatásszervezési kérdés, elterjedését nem az elérhető technológia vagy a költségek akadályozzák, hanem a rosszul szervezett munkafolyamatok és szervezeti, személyi ellenállás, ezért a munkafolyamatok és azok szervezeti háttérének átalakítása a cél.⁵⁴

Sajnálatos, hogy ezek a gátak mind az ügyfelek, mind a közigazgatásban dolgozó ügyintézők részéről felfedezhetők, ezért a változás mindkét oldalon indokolt. Az e-kapcsolattartás gátolja hivatali részről a konzervativizmus, rugalmatlanság, de az átláthatóság, a fokozottabb ellenőrizhetőség lehetősége is ijesztően hat. Negatív ösztönző lehet egy

---

⁵⁰ *E-közigazgatási keretrendszer koncepció*, Belügyminisztérium, 2015.4.29. http://www.kormany.hu/download/0/05/50000/E-k%C3%B6zigazgat%C3%A1si_keretrendszer_koncepci%C3%B3.pdf [2016.07.26.]

⁵¹ HAJNAL György – KIRÁLY András: *Technológia és közigazgatás* = E-köszolgálatfejlesztés. Elméleti alapok és tudományos kutatási módszerek, szerk. Nemeslaki András, NKE, Budapest, 2014. 33.p.

⁵² BELÉNYESI (2012) *i.m.* 30.p., FARKAS Ferenc: *Változásmenedzsment*, KJK-KERSZÓV, Budapest, 2004.

⁵³ Lásd bővebben: VESZPRÉMI Bernadett: *Az e-közigazgatás fejlesztésének uniós forrásai*, In: 5. Báthory-Brassai Konferencia 2014. Budapest.

⁵⁴ TÓZSA (2012) *i.m.* 6.p.

kötelezettségkénti előírás is pl. informatikai rendszerek kötelező bevezetése és alkalmazása, képzéseken való részvétel.

Bizonyos esetekben a pszichológia mellett a jog kötelező ereje hatékonyabb eszközt jelenthet, követelményeket támasztva az informatikával és a közigazgatással szemben.⁵⁵ Alapvetően a jog is ezeket a pszichológiai eszközöket alkalmazza, hiszen egy-egy projekt bevezetését is ezek a lépések előzik meg.⁵⁶ Itt arra kell vigyázni, hogy a feltételek elérhetőek, megvalósíthatók legyenek. Értem ezalatt a pénzügyi és a technikai teljesítés lehetőségét. Számos olyan esettel találkoztunk, amikor a jog megelőzte a technológiai fejlesztéseket.

Végül talán még ezeknél is hatékonyabb lehet a megfelelő pénzügyi fedezet biztosítása támogatások, pályázatok formájában.⁵⁷

Nemcsak a közigazgatás személyzetének szemléletmód-váltására és az ügyfelek ismereteinek bővítésére van szükség, hanem egy teljes megújulásra, a közigazgatás és informatika szoros kapcsolatának megerősítésére. A közigazgatásnak is fel kellett ismernie, hogy nemcsak mindennapjaink része lett az Internet, hanem a közigazgatási eljárásnak is elengedhetetlen formája. Az eddigi ügymenet számos esetben nem tartható, a szolgáltató jelleg és ügyfélbarátság új kapcsolattartási formákat és ügyviteli módokat igényel. Azaz nemcsak front office (ügyféli) oldalon van szükség a változásra, hanem back office (hivatali) oldalon is.

Pedig nemcsak a közigazgatás fejlesztése hat ki az elektronikus közigazgatásra, hanem ez fordítva is igaz, a közigazgatás digitalizálása által a kormányzás hatékonysága javul, ezáltal az állam és állampolgárok kapcsolata is, a gazdasági fejlődés fokozódik.⁵⁸

Véleményem szerint elsősorban akkor tudunk eredményeket elérni, ha az emberek hozzáállásán változtatunk és az elektronikus ügyintézési módot beépítjük a mindennapjainkba. „Miközben a kormányzat komoly erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a versenyszférában ösztönözze az innovációt és az innovatív megoldások alkalmazását, a versenyszféra élenjáró megoldásai alig köszönnek vissza a közigazgatás működésében, annak fejlesztésében.”⁵⁹ Az ügyféli oldalon ezt megfelelő marketinggel, hivatali oldalon pedig jogi előírásokkal, kötelezővé tétellel tudjuk elérni (Eüsztv.⁶⁰). Viszont hangsúlyoznunk kell, hogy nemcsak a közigazgatás személyzetének szemléletmód-váltására volt szükség, hanem egy teljes megújulásra, egyfajta államreformra.⁶¹ „A közigazgatás modernizálásának sikere egyenes

---

⁵⁵ Az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (továbbiakban: Eüsztv.) megreformálta és egyben egységesítette a korábbi szabályokat. A fent említett viszonylatban a kötelező elektronikus ügyintézésről szóló passzusai emelhetők ki.

⁵⁶ A Nemzeti Közszerződések Egyetem szervezésében elvégzendő Közigazgatási és Kormányzati tanulmányok, kötelező közszerződési továbbképzés (2016. évi LII. törvény az állami tisztviselőkről, 273/2012. (IX.28.) Kormányrendelet a közszerződési tisztviselők továbbképzéséről). Önkormányzati ASP (257/2016. (VII.31.) Kormányrendelet az önkormányzati ASP rendszerről / továbbiakban: ASP rendelet/).

⁵⁷ VESZPRÉMI Bernadett: *Az e-közigazgatás megvalósulásának garanciái*, In: Debreceni Jogi Műhely, Debrecen, 3-4/2014.

http://www.debrecenijogimuhely.hu/aktualis_szam/3_4_2014/az_e_kozigazgatás_megvalosulasanak_garanciái/ [2018.06.01.]

GVOP 4.3.2. projekt Az önkormányzatok információ-szolgáltató tevékenységének fejlesztéséről, EKOP, KÖFOP pályázatok.

⁵⁸ *A Kormányablak ügyintéző szakirányú továbbképzési szak 5. modul: Az elektronikus közigazgatás alapjai, szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások, IT biztonság*, Nemzeti Közszerződési Egyetem, Budapest, 2014.

http://kab2.uni-nke.hu/downloads/KAB2_5Modul_1.%20nap_anyaga_elmeleti_resz.pdf [2017.09.01.],

MOLNÁR– Z. KARVALICS (2004) *i.m.* 6.p.

⁵⁹ <http://hirlevel.egov.hu/2017/08/20/celtevesztes-a-kozigazgatás-reformjaban/> [2017.09.05.] Jerry Fischenden blogjából idézve.

⁶⁰ 2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól.

⁶¹ Ez a folyamat a megyei kormányhivatalok megszervezésével, járási hivatalok kialakításával vette kezdetét és az egyes központi hivatalok és költségvetési szervei formában működő minisztériumi háttérintézmények

arányban áll az e-közigazgatás bevezetésének mértékével.”⁶² Ezt számokban kifejezve: „Az e-kormányzati folyamatok sikere 20 százalékban a technológiától, 35 százalékban a szolgáltatóoldali folyamatok tervezésétől, míg további 40 százalékban a menedzsment jellegétől és hozzáállásától függ.”⁶³

5. Az e-(közigazgatási) ügyintézési jogi háttér változásainak érdemi elemei

A 2012-től hatályba lépett Ket. módosításban már célként jelent meg, hogy a korábbi - szállítói és fejlesztői oldalon egyaránt - monopolisztikus helyzetet teremtő megoldás helyett az összkormányzati érdeket hangsúlyozottan figyelembe vevő, egyszerűbb és kompatibilitásra, együttműködésre képes modulokból hozzanak létre rendszereket.⁶⁴

Az irányváltást a lakossági igények és a folyamatosan változó technológia is indokolta. A változás lényege:

- az egyetlen állami rendszer helyett modulok (szolgáltatások) létrehozása, amelyeket már piaci szereplők is kifejleszhetnek és nyújthatnak,
- bejelentési, engedélyezési rendszer kidolgozása (Elektronikus Ügyintézési Felügyelet),
- technológia-semleges szabályozás kialakítása.

Az e-közszolgáltatások menedzselését illetően el kellett döntenünk, hogy milyen modellt követünk (egypólusú, centralizált vagy két vagy többpólusú decentralizált). Ez alapvetően meghatározza a fejlesztések irányát és a jogi szabályozást is. A decentralizált modellt (Olaszország, Portugália, Egyesült Királyság) a központi felügyelet és egy meghatározott szervi körtől igénybe vehető szolgáltatások jellemzik. Ennek előnye a szabványosítás, az adatok egy helyen tárolása, a méretgazdaságosság. Hátránya lehet a már működő rendszerek beillesztésének problémája, ellenállás az erőforrások átstrukturálása miatt, a munkavégzés idejének növekedése, hatékonyságának csökkenése. A decentralizált modellnek két változata ismeretes: a két (USA) vagy több pólusú (Svédország). Az egyes intézmények egyedileg fejlesztenek, így jobban képesek reagálni az igényekre, gyorsabb a megvalósítás. Hátránya lehet az interoperabilitás hiánya, redundáns megoldásokhoz vezethet.⁶⁵

A centralizált modell, amelyet Magyarország is követett 2011-ig, nemcsak állami felügyeletet, hanem kizárólagos állami rendszerek használatát jelenti. Nálunk ez az állam által kifejlesztett rendszer az Elektronikus Kormányzati Gerinchálózat volt és a szabályozás fókuszában nem a nyújtott szolgáltatások, hanem az elérési út állt

---

felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásáról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII.2.) Korm. rendelettel vált teljessé, befejezve a területi integrációt.

⁶² A „hiteles helyektől” az elektronikus közigazgatásig. Mérőföldkövek a hazai közigazgatás és a kormányzati számítástechnika kialakulásának történetében, Magyar Zoltán E-közigazgatástudományi Egyesület, Primaware Kiadó, Szeged, 2014. 202.p.

⁶³ SUBHASH, Bhatnagar, World Bank, Indian Institute of Management, Ahmedabad, idézte: MOLNÁR– Z. KARVALICS (2004) i.m. 12.p.

⁶⁴ http://magyaryprogram.kormany.hu/download/b/cd/70000/A_jogsabalyi_keretek_osszefoglalasa_E-kozig_projektek.pdf [2018.05.01.]

⁶⁵ FUTÓ Iván: E-kormányzati szervezeti struktúrák – Hogyan menedzselik az IKT-t a közigazgatásban? = In: E-közszolgáltatásfejlesztés. Elméleti alapok és tudományos kutatási módszerek, szerk. Nemeslaki András, NKE, Budapest, 2014. 177-183.pp.

Ezt szüntette meg a Ket. 2011-es módosítása⁶⁶, és a technológiai jellegű szabályozás helyett magának az eljárásnak a szabályozására fókuszált. Olyan keretjellegű szabályozást teremtett meg, amely lehetőséget nyújt arra, hogy a közigazgatás rugalmasan alkalmazzon a piac által kidolgozott, elfogadott megoldásokat.⁶⁷

A módosítás megszüntette a centralizált modellt és ezzel a korábbi túlszabályozottságot és egy modulokból felépülő szolgáltatáscsomag váltotta fel a monopolisztikus megoldásokat, amely egyszerűbb, de egyben komplexebb, együttműködésre képes szolgáltatásokat kínált.⁶⁸ Ezek lettek a szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások (továbbiakban: SZEÜSZ⁶⁹), amelyek mintegy szolgáltatáskészletként⁷⁰, mint a LEGO kockák⁷¹ illeszkedtek egymásra. A hasonlat nagyon találó, hiszen bármelyik kockát össze tudom építeni és tetszőlegesen választhatok közülük, mégis egy egésznek a részei, amelyek kompatibilisek a többivel.

Az EU-s elvárásoknak⁷² eleget téve, 2015-ben megszületett az *Eüsztv.* Szabályozása a 2009-es rendszerhez hasonlított, felismerve a centralizált modell szükségességét, és ezzel együtt az e-ügyintézés szabályainak kiterjeszhetőségét valamennyi szférára, azonban az ügyfelek és hatóságok által elérhető egyes modulok szolgáltatásának szabadságát fenntartja a piaci szereplők részére.

A két törvény hasonlósága abban is felfedezhető volt, hogy az Eüsztv. hatálya sem csak a közigazgatási szervekre terjed ki, hanem – az Ekszt. szabályozását átvéve – kiterjed az igazságszolgáltatásra, közüzemi szolgáltatókra, de alapvetően ezen is továbbmegy és az e-ügyintézés szabályainak kiterjeszti valamennyi szférára, bizonyos esetekben kötelező jelleggel.

A különbség abban mutatkozott, hogy míg az Ekszt. központi, állami rendszerben gondolkodott, addig az Eüsztv. a SZEÜSZ-ök szabadságát fenntartja a piaci szereplők részére, ezzel meghagyva a 2011-es piaci alapon szerveződő modulszerű mozaik-szolgáltatásokat

---

⁶⁶ A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények, valamint a miniszteri hatósági hatáskörök felülvizsgálatával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXXIV. törvény.

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139785.210265 [2018.05.20.]

⁶⁷ http://magyarprogram.kormany.hu/download/b/cd/70000/A_jogszabalyi_keretek_osszefoglalasa_E-kozig_projektek.pdf[2018.05.02.]

⁶⁸ http://magyarprogram.kormany.hu/download/b/cd/70000/A_jogszabalyi_keretek_osszefoglalasa_E-kozig_projektek.pdf [2017.12.21.]

⁶⁹ Olyan elektronikus szolgáltatások, amelyek működését az állam maga kívánja szabályozni, ezért tartalmát, nyújtásának feltételeit (bejelentéshez vagy engedélyhez kötve) törvény vagy kormányrendelet határozza meg. Másik megfogalmazás szerint: „a Ket.-ben vagy kormányrendeletben nevesített elektronikus ügyintézési szolgáltatás, azaz a hatóság által az elektronikus ügyintézés megvalósítása érdekében kialakított informatikai háttér, illetve az ezen kívül jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet által a hatóság vagy az ügyfél számára az elektronikus ügyintézés megvalósítása vagy használata érdekében ingyenesen vagy ellenérték fejében nyújtott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatás.” CZÉKMANN Zsolt – CSEH Gergely: *Elektronikus közszolgáltatások a SZEÜSZ-ök tükrében*, In: Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Iuridica et Politica, Tomus XXXII., 2014. 139.p.

Ez a kör bővíthető, hiszen az állam bármikor szabályozása alá vonhat új funkciókat, rendszereket, szolgáltatásokat is.

⁷⁰ MOLNÁR László – SASVÁRI Péter – TARPAI Zoltán Tamás: *Közigazgatási informatikai alkalmazások*, NKE, Budapest, 2016. 9.p.

⁷¹ SÁNTHA György: „Utazás a digitális állam körül” – e-közigazgatási úti beszámoló az elmúlt 10 évről, In: Új Magyar Közigazgatás, 3/2015. 74.p.

⁷² Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: eIDAS-rendelet). (OJ L 257/73. p. 73-114.) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU> [2017.12.28.] A rendelet által nevesített elvárásokat tulajdonképpen a digitális kor szülte, az EU pedig jogszabályi szintre emelte.

emellett új fogalmat alkot: központi elektronikus ügyintézési szolgáltatás (továbbiakban: KEÜSZ)⁷³ néven.

Az informatika fejlődésével a jogalkotók is rájöttek, hogy az új technológiákkal nem tud lépést tartani a szabályozás. Ütközik a hosszú távú stabilitás igényével fellépő közigazgatási eljárás szabályozási megoldása és a technológiafüggő, folyamatosan változó e-ügyintézés. Ennek kiküszöbölésére a technológia-semleges szabályozás elve megjelenik az alapelvek között (jogszabály nem tartalmazhat olyan követelményt, amely valamely meghatározott műszaki megvalósítás vagy megoldás alkalmazását teszi az ügyfél számára kötelezővé)⁷⁴, és az elektronikus ügyintézés biztosító szervek együttműködése során sem köthető ki indokolatlanul valamely meghatározott hírközlési szolgáltatás, műszaki megvalósítás vagy megoldás alkalmazása⁷⁵.

Egyrészt a téma azt indokolná, hogy a hagyományos, általános kereteket rögzítő törvényben kapjon helyet, az adatkezeléssel kapcsolatos és hitelességet rögzítő szabályokat törvényi szinten szabályozzuk, azonban erre a területre erőteljesen hat az informatika aktuális fejlettsége, emiatt a szabályozás bármikor változhat, amely a Ket. szabályozási stabilitásának ártott volna. A kezdeti szabályozáshoz képest többször is átalakult a jogi háttér egyrészt a fenti okok miatt, másrészt pedig az e-kapcsolattartás általánossá válásával, szinte minden közigazgatási eljárásban helyet kapva, ezáltal az általános eljárási szabályok szerves részévé vált. Ennek következtében meghaladottá vált az az elképzelés, hogy az e-ügyintézés szabályai a törvényben csak egy külön fejezetet képezzenek, hanem a specialitásokat az eljárás minden szakaszában meg kell nevezni, emellett kinőtte magát a szűkebb értelemben vett közigazgatási hatósági eljárásból, ezért egy általános, a magánszférára és a közszféra egyéb elemeire is kiható törvény megalkotására volt szükség.

Az Eüsztv. kimondja tehát a technológiasemlegesség elvét, amelynek rögzítésére minden informatikával foglalkozó jogi szabályozásban szükség van, egyrészt az ügyféli autonómia korlátozásának kivédésére, másrészt az aktuális technológiai fejlettségtől, meghatározott eszközök előírásától nem tehető függővé az, hogy az ügyfél jogait az eljárásban gyakorolni tudja. A technológia fejlődését lekövetni képtelenség, és ha adott eszköz, alkalmazás használatát tenné kötelezővé valamely jogszabály, az a jogbiztonságot veszélyeztetné azáltal, hogy állandó módosításra lenne szükség, illetve bizonyos ügyféli kör számára nem állnak rendelkezésre vagy pénzügyileg nem lenne elérhető, ezáltal hátrányba kerülnének. Emellett a hatósági ügyintézés elektronizálása során az egyik legfontosabb alapelv, a biztonság szem előtt tartásával kell megalkotni a kapcsolódó jogi szabályozást, amely nem a konkrét paraméterek rögzítését, valamely informatikai megoldás nevesítését igényli, hanem az adatvédelem, információbiztonság elveinek kimondását és a megsértésük esetén kilátásba helyezett jogkövetkezmények megteremtését.

Az Eüsztv.-vel megszűnt az e-közigazgatásra vonatkozó speciális szabályozás. Egységes keretet (Egységes Digitális Ügyintézési Tér) hoz létre minden elektronikus eljárásra vonatkozóan. Megszüntette a széttagoltságot, egy törvény keretein belül rendelkezve az azonosításról és általánosan a bizalmi szolgáltatásokról és az interoperabilitásról.

A törvény indokolása szerint a jogalkotó nem kívánt teljes egészében szakítani a korábbi megoldásokkal, hanem arra törekedett, hogy „a *szükséges fejlesztések úgy valósuljanak meg,*

---

⁷³ A SZEÜSZ-ökön belül olyan elektronikus szolgáltatások, amelyek kizárólag állam által, kijelölt szolgáltató útján, kötelezően nyújtandók.

⁷⁴ Eüsztv. 5.§ (1) bekezdés.
http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=193173 [2018.05.15.]

⁷⁵ Eüsztv. 55.§ (2) bekezdés.
http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=193173 [2018.05.15.]

*hogy a kialakított rendszerek alkalmazása egyrészt minden igénybe vevő számára lehetséges legyen anélkül, hogy a már kialakított elektronikus rendszereiket jelentősen át kellene alakítani; másrészt ott, ahol ilyen rendszerek nincsenek, ezeket a rendszereket minél egyszerűbben és kisebb költséggel lehessen létrehozni.*⁷⁶

A törvény alapvetően két nagy téma szabályozását vállalta fel: az e-ügyintézés kiterjesztése, az eddigi szabályok integrálása és az e-azonosítás és bizalmi szolgáltatások EU-joghoz igazítása.

6. Kiemelt érzékenyséű területek az e-közigazgatásban

Az e-ügyintézés központi eleme, hogy nélkülözi a személyes megjelenést, ezért fokozott figyelmet kell fordítani a biztonságra, azonosításra, hitelesítésre.

A kapcsolattartás formái folyamatosan szélesedtek ki az idők során a közigazgatásban. A kommunikációs csatornák szélesedésével és a kommunikáció formájának változásával az ügyintézés módja is megváltozott. Mai rohanó világunkban – ahol már vásárolni is gyakran a neten szoktunk – természetessé válik, hogy hivatalos ügyeinket is számítógépen keresztül, sorban állás nélkül tudjuk elintézni. Az ügyfél a hatóság részéről a biztonságot, dokumentumai sértetlenségét, a hatóság az ügyfél személyazonosságának megállapíthatóságát igényli. Ennek ma már mind jogi, mind technikai háttere megoldott. Eddig csak az e-aláírással rendelkezők számára volt elérhető az e-dokumentumok hitelességének biztosítása, az Eüsztv. nyújtotta új megoldások (AVDH, kormányzati hitelesítés-szolgáltatás) már teret engednek annak, hogy a biztonság, hitelesség fogalma általánossá váljon, alapértelmezett, mindenki számára elérhető legyen.

Változik az azonosítás, folyamatosan utat tör magának az új elektronikus személyazonosító igazolvány, ötvözve a tudás alapú, birtoklás alapú és tulajdonság alapú azonosítási módokat.

Az e-közigazgatás tekintetében elengedhetetlen beszélni az interoperabilitásról. Ez nem csupán a rendszerek együttműködését, kommunikációját jelenti, hanem a küldött / fogadott adatok értelmezési képességét is, amely a közigazgatási szakrendszerek sokasága miatt létfontosságú a gyakorlatban. Ahhoz, hogy elektronikus kapcsolattartásról beszélhessünk, a megfelelő csatornák kiépítése mellett szükséges egy hálózatot építeni, amely ezeket a csatornákat összeköti, a különböző szolgáltatási modulok, „LEGO”-építőkövek⁷⁷ között kapcsolatot teremt. A kapcsolattartás biztonságának, technikai oldalának megfelelő kiépítése nélkül nem beszélhetünk elektronikus ügyintézésről, de az egyes rendszerek közötti kapcsolat hiánya esetén sem. „...az információs technológia fejlődése, az ügyviteli folyamatok digitalizálása, az elektronikus közszolgáltatások körének bővülése növeli a lehetséges kapcsolódási pontok számát, s így az interoperabilitás jelentőségét.”⁷⁸

Az interoperabilitás több szinten értelmezhető.⁷⁹ *Funkcionális értelemben* a rendszerek közötti adatcserét értjük a fogalom alatt, de ez nem feltétlenül jelenti az adatok értelmezési

⁷⁶ <http://www.parlament.hu/irom40/07392/07392.pdf> [2017.12.12.]

⁷⁷ SÁNTHA (2015) i.m. 74.p.

⁷⁸ LAPOSA Tamás: *E-közigazgatási rendszerek interoperabilitásának érettsége*, Hadmérnök, XII.évf. 1. szám, 234.p.

⁷⁹ *Módszertani útmutató az interoperabilitás tervezésének támogatására*, Kiadta: Miniszterelnöki Hivatal, 2008. 10.p., A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális

képességét. *Szemantikai szinten* már az adatformátumok azonossága révén az értelmezési képesség is megvalósul. A *technikai interoperabilitás* biztosítja a szolgáltatások közötti átjárhatóság infrastrukturális részeit. *Politikai értelemben* az interoperabilitás a döntéshozók akarategységét jelenti a szervezetek és rendszerek közti együttműködés létrehozására. Mára kijelenthető, hogy ez a politikai interoperabilitás létezik.

Jogi értelemben a szabályozási háttér egységesítése is megvalósul.⁸⁰ „Az interoperabilitás csak abban az esetben jelent valódi előrelépést, ha az erre vonatkozó előírások egyértelműek és világosak, rendelkeznek olyan jogi háttérrel, szervezeti támogatással, amellyel megvalósításuk ki is kényszeríthető.”⁸¹

Szervezeti szinten a megyei kormányhivatalok létrejötte, a járások kialakítása, az egyes szakigazgatási szervek és feladatok megyei kormányhivatalokba és minisztériumokba való integrálása⁸², az államigazgatási feladatok önkormányzatoktól való átcsoportosítása, illetve az egyablakos ügyintézési pontok⁸³ megteremtése szintén hozzájárult az interoperabilitás megvalósításához.⁸⁴ A cél az lenne, ha az interoperabilitás minden szintje adott lenne.

A Bizottság az európai (határokon átnyúló) közszolgáltatásokra vonatkozó **európai interoperabilitási keretet** (EIF) és **európai interoperabilitási stratégiát** (EIS) készített. Az EIF az interoperabilitás közös értelmezését garantálja az EU szintjén, az együttműködni kívánó szervezetek megállapodása révén, meghatározva a közigazgatás és magánszféra elvárásait a közszolgáltatások terén, kialakítva a közszolgáltatások koncepcionális modelljét és lefektetve a megvalósításhoz szükséges interoperabilitás szintjeit.⁸⁵

Az EIS és EIF biztosítja a háttérrel az **ISA** (Interoperability Solutions for European Public Administrations)⁸⁶ program számára, amelynek célja az európai közigazgatási rendszerek

---

Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: az európai közszolgáltatások interoperabilitása felé. COM (2010) 744 végleges Brüsszel, 2010.12.16. (OJ C 2011/094) 3-4.pp.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52010DC0744&rid=1> [2018.01.04.]

⁸⁰ SIMON– BUDAI (2015) *i.m.* 51.p.

⁸¹ SZITTNER Károly: *Az önkormányzatok és az interoperabilitás*, In: Jegyző és Közigazgatás, 6/2007. <https://jegyzo.hu/az-onkormanyzatok-es-az-interoperabilitas-20076/> [2018.01.12.]

⁸² A folyamatnak és az összefüggéseknek jó áttekintését adja: BARTA Attila – JAKAB Viktória: *Új kihívások a középszintű államigazgatásban 2016-tól napjainkig. A területi kormányhivatalok és járások továbbfejlesztésének főbb lépései és iránya*. Debreceni Jogi Műhely, 1-2/2017.

⁸³ Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve (2006. december 12.) a belső piaci szolgáltatásokról (HL L 376. 2006.12.27. 36-68.pp.) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0123&rid=1> [2017.12.31.] előírása alapján, nálunk kormányablak néven.

⁸⁴ A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény értelmében 2011. január elsejétől a fővárosi és megyei kormányhivatalok a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervei. 2011-től kezdődően a területi szakigazgatási szervek folyamatosan beintegrálódtak a megyei kormányhivatal szervezetébe, először csak egy osztott (szervi, szakmai) irányítást generálva, majd pedig önállóságukat elvesztve főosztály, osztályok formájában maradtak meg a feladatok.

A járási igazgatást 2013-tól a járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény vezette be, a megye alatti igazgatási egységként, a megyei kormányhivatal szervezetéhez tartozóan. A járások kialakítását követően az addig helyi önkormányzat (jegyző, ügyintéző, polgármester) által ellátott államigazgatási feladatok jelentős része folyamatosan át-/visszakerült a járási hivatalokhoz.

⁸⁵ Már ez a keretrendszer is modulszerűen építi fel az európai közszolgáltatásokat, amely lehetővé teszi a szolgáltatások összekapcsolását.

⁸⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/922/EK határozata.

interoperabilitásának támogatása és ösztönzése a kormányzás, a koncepcionálás, a megvalósítás és üzemeltetés területén.⁸⁷

A Bizottság a határon átnyúló európai elektronikus közszolgáltatások interoperabilitásának értékelése és fejlesztésének támogatása céljából megalkotta az **Interoperability Maturity Model**-t (IMM),⁸⁸ melynek célja az elektronikus közszolgáltatások interoperabilitási érettségének értékelése, valamint a kívánt képességek és minőségi szint eléréséhez szükséges támpontok meghatározásának támogatása. Az IMM segíti a szolgáltatás nyújtóját a szolgáltatás minőségének javításában, a költségek csökkentésében és az érintett rendszerek hatékony integrálásában.⁸⁹

Magyarországon a vonatkozó szabályokat a 2015. január elsejétől hatályba lépett, az állami és önkormányzati nyilvántartások együttműködésének általános szabályairól szóló *2013. évi CCXX. törvény*⁹⁰ tartalmazta, amely előírta az egyes hatósági nyilvántartások közötti együttműködés kötelezettségét. A törvény legtöbb rendelkezése 2015. július 1-jétől lépett hatályba, de a szolgáltatók türelmi időt kaptak a megfelelésre legkésőbb a törvény hatálybalépését követő harmincadik hónap első napjáig (2018. január 1.).

2017. január 1-jétől az interoperabilitás szabályai is bekerültek az Eüsztv.-be. Ez az együttműködés szervezeti, technikai és szemantikai egyaránt, hiszen tulajdonképpen az egyes szervek közötti elektronikus adattovábbítás által a rendszerek kommunikálnak, értelmezik az egymástól kapott adatokat és a szervek között is szorosabb együttműködés és hatékonyabb munkavégzés valósul meg.

A fent említett változások tükrében megállapítható, hogy az interoperabilitás jogi oldala és a jogszabályokban lefektetett alapfogalmak révén a szemantikai része is kellően szabályozott. „Az összerendelési nyilvántartás kialakítása már az interoperabilitás eljárási, szemantikai és technikai végrehajtását hozza gyakorlati közelségbe.”⁹¹ Már csak a gyakorlati megvalósítás várat magára.

Az interoperabilitás kapcsán meg kell említeni a **Központi Kormányzati Szolgáltatás Buszt**⁹², amely a tényleges egyablakos ügyintézés technikai oldalát hivatott megvalósítani a kormányzati szakrendszerek közötti logikai kapcsolat megteremtésével és az automatikus információátadással.⁹³

Az **összerendelési nyilvántartás** egy Kormány által kötelezően nyújtandó SZEÜSZ, amely nyilvántartást a KEKKH kezelte, és amely a természetes személyekre és szervezetekre vonatkozóan az alábbi adatokat tartalmazza:

---

⁸⁷ BUDAI Balázs Benjámin: *Az európai uniós stratégiák lényegi elemeinek megjelenése a hazai jogszabályokban – különös tekintettel az e-közigazgatás létrejöttének jogszabályi támogatására*, Pro Publico Bono 1/2011. 14.p.

⁸⁸ LAPOSA (2017) *i.m.* 233.p.

⁸⁹ Európai Bizottság: *Interoperability Maturity Model – IMM Guideline*, Európai Bizottság, Brüsszel, 2016.

https://ec.europa.eu/isa2/actions/assessing-progress-being-made-towards-interoperability_en

https://ec.europa.eu/isa2/solutions/imm_en

<https://www.europeandataportal.eu/hu/news/new-interoperability-maturity-model> [2017.12.19.]

⁹⁰ http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=165627.254004 [2018.06.01.]

⁹¹ SIMON – BUDAI (2015) *i.m.* 63.p.

⁹² Olyan fizikai és logikai réteg, amely adatforgalmat biztosít az egyes szakrendszerek, adatbázisok között, ezzel megalapozva az elektronikus ügyintézészt biztosító szervek közötti szabványos kapcsolatot. Az állami szervek informatikai fejlesztéseinek koordinációjáról szóló 228/2016. (VII.29.) Korm.rendelet 1.§ 4. pontja.

https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1600228.KOR&timeshift=ffffff4&txrefere=00000001.TXT [2017.12.19.]

⁹³ KOVÁCS A. Tamás: *Egy univerzális azonosító bevezetésének lehetősége – az 1996. évi XX. törvény 20 éve és a lehetséges folytatás*, In: Új Magyar Közigazgatás, 2/2017. 68.p.

A *Személyre Szabott E-ügyintézési Felület* a front office oldalon teremti meg az „egy” ablakot. Emellett pedig az adatok tárolása is egy helyen történik: Kormányzati Adatközpont jött létre. A felhőszolgáltatás használata tekintetében a biztonság a kockázatmenedzsment és megfelelőség vizsgálatának tárgya, amelyek a közigazgatásban elsősorban a jogszabályokban testesülnek meg.⁹⁴

7. Összegzés

A jelenlegi szabályozás elemei jók. Egyrészt szükség van bizonyos fokú centralizálásra, amely a szervezeti kérdésekben jórészt lezajlott az elmúlt években és az e-közigazgatás terén is már több ponton megmutatkozik⁹⁵. Másrészt jó irány az egyes funkciók, szolgáltatások piacra bocsátása az ügyfelek minél hatékonyabb és teljesebb kiszolgálása érdekében, ezért támogatandó a magyar szabályozásban a SZEÜSZ-ök életre hívása.

Az e-ügyintézés mind az általánossá tétele, mind a technikai háttér bonyolultsága miatt és az interoperabilis rendszerek megteremtése érdekében egységesítést, központi döntést igényel, ezért egyértelmű volt – és talán korábban kellett volna meglépni – a kormányzati infokommunikációs stratégiák szükségessége és az önálló, sőt ma már komplex ágazatok közötti kormányzati irányítás biztosítása. Nem szabad viszont elfeledkeznünk a visszacsatolás, elégedettség-mérés fontosságáról mind front, mind back office oldalon. Ahogy a Magyar Program is egy az adott viszonyokhoz alkalmazkodó, általános, a közigazgatás egészére vonatkozó fejlesztési program, úgy az e-közigazgatásban is egy hasonló gördülő tervezést kell megvalósítani, amely időről időre felméri az aktuális helyzetet, levonja a következtetéseket és az elvárásokhoz, problémákhoz igazítja az elkövetkező intézkedéseket. A stratégia-alkotást is követnie kell a helyzetelemzésnek, a gyakorlati tapasztalatok felmérésének, további intézkedések meghatározásának.

Ha az e-közigazgatás jelenlegi helyzetét vizsgáljuk, kettősséget érzek. Egyrészt pár évvel ezelőtt még olyan problémákkal álltunk szemben, hogy központi intézkedéseket hiányoltunk, szigetszerű alkalmazások jellemezték a területet, nem voltak egységes, szabványos megoldások. Ezekben – bár még nem tökéletes a kép, nem valósult meg minden kezdeményezés – nagy előrelépést tettünk. Létrejötték a jogi szabályozásban a SZEÜSZ-ök, KEÜSZ-ök, amelyek lassan a gyakorlatban is testet öltenek. Elindultunk az egyablakos ügyintézés irányába, amelyhez segítséget nyújtott a szervezeti integráció is. A helyi önkormányzati alrendszerben az alkalmazásszolgáltatás (önkormányzati ASP) segíti az egységesítést. Remélhetőleg a rendelkezésre bocsátott modulok, szakrendszerek és a jogalkotói, politikai szándék tényleg a szabványosításra, az önkormányzati munka hatékonyságának és színvonalának növelésére törekszik, nem pedig egy nagyobb fokú kontroll kialakítására.

Értékelendő, hogy megváltozott az e-közigazgatási fejlesztések iránya, már nem a hatósági ügyintézésre korlátozódik az elektronikus út, kapcsolatot teremtünk az igazságszolgáltatással és a magánszférával is. Kiterjesztjük a szabályokat a közszolgáltatókra is. Az e-közigazgatás építőkövei vagy mozaikdarabjai (SZEÜSZ) – bár még dögögnék, nem mindenhol illeszkednek, vagy éppen hiányoznak – flexibilisek, képesek az ügyfelek igényeihez igazodni. Az Eüsztv. hatásait azonban még nem tudjuk felmérni, hiszen a „kötelező”

---

⁹⁴ RACSKÓ Péter: *A felhő alapú számítástechnika biztonsági kérdései a közigazgatásban*, NKE, Budapest, 2014. 8.p.

⁹⁵ NTG, kijelölt SZEÜSZ szolgáltatók, KEÜSZ-ök, technikai interoperabilitás terén az önkormányzati ASP és a törvényi szintű szabályozás, a szervezeti interoperabilitásra példa a kormányhivatalok és kormányablakok integrált kiépítése, a feladatok koncentrációja.

elektronikus ügyintézés még csak most kezdte meg „működését”. Emellett azonban már látszik – hiszen egy jogszabály gyakorlati alkalmazása során derülnek ki a problémák -, hogy bizonyos területeken a törvény pontosítására van szükség (pl. az elektronikus ügyintézésrel érintett személyi, szervi kör). Ez sajnos mindig is látszott. Gyakran a stratégia-alkotás és a jogi szabályozás mintha különböző irányt képviselt volna, nem jöttek létre jó kezdeményezések vagy éppen olyan szabályozás látott napvilágot, amely nem felelt meg a gyakorlati igényeknek, vagy túl technikai jellegű, túl részletes volt, vagy éppen túlságosan meghaladta az informatikai lehetőségeket.

A kettősség emellett azért van bennem, mert ezen nagyfokú fejlődés ellenére még mindig azt kell mondanunk, hogy óriási a lemaradás a többi EU-s országhoz⁹⁶ képest, hiszen például a stratégia-alkotás terén az EU már a 90-es évektől konkrét intézkedéseket tett a fejlesztések érdekében, míg nálunk az első kezdeményezések csak a 2000-es évek elején kezdődtek. Az EU által szabott határidőket (pl. eEurope 2005, CLPBS ajánlás) sem sikerült tartanunk. Terveink már vannak, az irányok jók, most már tényleg a fejlesztésekre és marketingre kell koncentrálnunk. Ne csak hangoztassuk, hogy pár év múlva élenjárók leszünk és aztán a statisztikák szerint továbbra is az utolsó helyek egyikén fogunk kullogni, hanem tegyük érte.

A fejlesztések elkezdődtek, az államigazgatás területi szintjének szervezeti integrációja maga után vonja az egyes ágazati rendszerek közötti átjárhatóság megteremtésének igényét, az önkormányzati igazgatási alrendszerben pedig az ASP szintén ezt az egységesítést, szabványosítást célozza. A folyamat tehát kezdetét vette, várjuk a folytatást.

Én elsősorban az e-közigazgatással, e-ügyintézással kapcsolatos igények vizsgálata során a jogi, igazgatási oldalra koncentráltam, de természetesen informatikai oldalról is lehetne vizsgálni a kérdést, ami felveti a hálózatok fejlesztésének igényét, a nagyobb sáv szélességet, tudásközpontok kiépítését, a hatóságok közötti kommunikáció során az interoperabilitás fokozását. Gyakran nem a jogszabályokban van a probléma, hanem fejlesztői oldalról. Gyakran viszont az ellenkezője is igaz, olyanok hozzák meg a jogszabályt, akik nem dolgoznak a gyakorlatban, nem látják a napi igényeket és az új szabályokkal csak nehezítik, gátolják a napi munkavégzést, a gyors ügyintézését. A kettőt (fejlesztés, gyakorlat) szinkronba kellene hozni.

Az elektronikus ügymenet köz- és magánszférában való megállíthatatlan terjedése indokolja, hogy egységes keretet teremtsünk neki, függetlenül az e-kapcsolattartás szereplőitől (közigazgatási szerv, bíróság, közüzemi szolgáltató). Az elkövetkező évek kihívásai a határokon átnyúló digitális infrastruktúra kiépítése és fenntartása, az e-közbeszerzés térhódítása, szerződéses nyilvántartások használatának támogatása.

Az elkövetkező öt évben remélhetőleg óriási változásoknak lehetünk tanúi, azonban az indulás, a fejlesztések összecsiszolódnása, gyakorlati igényekhez igazodása, az újjal, ismeretlennel szembeni ellenállás felszámolása nem lesz zökkenőmentes.

A fejlesztések mellett a digitális írástudás növelésére, a rendszerek megismertetésére és oktatására van szükség, hogy tényleg használni tudjuk és akarjuk ezeket. Nem elég a SZEÜSZ-ök törvényi felsorolása, nem elegendők a rendszerleírások, kell egy olyan koordinátor, aki megadja ezek alkalmazásához a kellő segítséget és szakértelmet. Itt – bármily meglepő – elsősorban a back office, hivatali oldalra gondolok és nem az ügyfélre. Ahhoz, hogy javuljon a közigazgatás hatékonysága, gyorsasága, költségtakarékosabb legyen az ügyintézés, a közigazgatási (és már nemcsak) szerveket kell megfelelően felszerelni, a megfelelő segítséggel,

---

⁹⁶ Pl. Ausztria – 2004 – eGovernment Gesetz, keretrendszer – ELAK (Elektronischer Akt), www.digitales.oesterreich.gv.at, Egyesült Királyság – 2000 – Electronic Communication Act, 2013 – End User Device Strategy, interoperability standards <https://www.gov.uk/government/publications/end-user-device-strategy-interoperability-standards> [2018.01.12.]

támogatással ellátni, a rendszereket igényeikhez igazítani, majd csak második lépésben következik az ügyfél. Ha már megfelelően működnek a SZEÜSZ-ök és használni is tudják az ügyintézők, akkor lehet elkezdni az e-ügyintézés front office marketingjét. Ha ez párhuzamosan zajlik, sőt akár tesztidőszakban, az csak káoszhoz vezet. Az e-közigazgatás témaköre ez egy összetett terület, amely mindenekelőtt tudatos tervezést és összefogást igényel (mind jogi, mind informatikai oldalról).

Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy van még hova fejlődnünk. Az Uniós e-kormányzati cselekvési terv (2016-2020) is egyik céljának tekinti az eIDAS szolgáltatások elterjedésének felgyorsítását és a határokon átnyúló mobilitás biztosítása interoperabilis digitális közszolgáltatások segítségével. Az okos telefonok világában meg kell teremteni annak lehetőségét is, hogy az ügyfél ne csak személyesen vagy online tudjon azonosítottan kapcsolatba lépni a hatósággal, hanem akár telefonja által is. Ennek módja az e-személyi e-azonosítás funkcióinak kihasználása és az e-aláírás mobilra adaptálása.

Talán egyre inkább elindulunk a konvergencia keretében a mobilalkalmazások szélesebb körű közigazgatási hasznosítása⁹⁷ irányába, az interoperabilitás lehetővé teszi az adatok újrafelhasználását⁹⁸, a technológia nemcsak az ügyintézés mikéntjét, hanem a településüzemeltetést⁹⁹, és ezáltal a mindennapjainkat is megváltoztathatja.

Az e-ügyintézés terjedésének gátjai között az emberi és a technikai oldal is szerepet játszik. Emellett gyakran a legjobb minőségű szolgáltatások ellenére sem képes egy terület fejlődni. A fejlesztések során már nem a mennyiségre, hanem a minőségre kell helyezni a hangsúlyt, hiszen az alapok többnyire adottak, az infrastruktúra többé-kevésbé létezik, működőképes. Emellett a társadalmi igények változásával a platformfüggetlenség révén új eszközöket (pl. mobil) kell megcélozni a közszolgáltatások nyújtásával.

Egy olyan interoperabilitási környezetet kell kialakítani, amely elősegíti az európai közigazgatások, üzleti vállalkozások és a polgárok közötti kapcsolattartást, illetve biztosítja, és lehetővé teszi a határokon és ágazatokon átnyúló interoperabilitást.

Mivel egyre több közszolgáltatás válik alapértelmezetten digitálissá, fontos az IKT-megoldásokra biztosított közkiadások hatékonyságának maximalizálása a megoldások megsztása és újrafelhasználása révén.

Láthattuk, hogy a nagy volumenű tervek mellett a jogalkotó nagyfokú ügyfélszabadságot kíván biztosítani, amelynek az e-ügyintézés módjainak kiválasztása mellett abban is érződnie kell, hogy meg kell hagyni a választási lehetőséget az elektronikus és a hagyományos, papír alapú és személyes ügyintézés között. Egyrészt ezt az esélyegyenlőség biztosítása, másrészt a még mindig fontos személyes kapcsolatok, kommunikáció indokolja.

A lakosság bevonása, a közigazgatási személyzet szerepének kialakítása és erősítése az e-közigazgatásban, az informatikai célú fejlesztések, a folyamat- és szervezet-átalakítás, -megújítás, a jogszabályi háttér átfarmálása és hozzáalakítása az új környezethez, életviszonyokhoz stratégiai szemléletmódot követel és rövid-, közép- és hosszú távú stratégiák megalkotását igényli. A stratégiáknak viszont éppen a terület, a folyamatos fejlődés és az infokommunikációs technológiák követhetlensége következtében flexibilisnek, alkalmazkodó- és folyamatos megújulásra képesnek kell lenniük.

---

⁹⁷ BUDAI Balázs – SÜKÖSD Miklós: *M-kormányzat – M-demokrácia*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2005., SIMON–BUDAI (2015) *i.m.*

⁹⁸ MUNK Sándor – FLEINER Rita – MICSIK András – SIKOLYA Zsolt – NYÁRY Mihály: *Kapcsolt nyílt kormányzati adatok és kutatásuk keretei Magyarországon*, Pro Publico Bono 4/2014.

⁹⁹ GÁSPÁR Máttyás: *Digitális települési transzformáció – A digitális jövő társadalmi befogadásának képessége és felelőssége*, In: Új Magyar Közigazgatás, 1/2017. 9.p.

Az információs társadalom adta kihívások és lehetőségek már beivódtak mindennapjainkba, és egyben az adott ország versenyképességének szerves elemét képezik. A fent felsorolt feladatok megvalósításához azonban pénzeszközökre van szükség, amelyet sajnos egyik ország sem tud saját önjelétől biztosítani.

Nagy kihívást jelent a szabályozás az államnak, hiszen a rendszernek működni kell, ki kell szolgálni az ügyfeleket, függetlenül attól, hogy természetes személyről vagy jogi személyről, magyar állampolgárról vagy külföldiről van szó. Ki kell szolgálnia a közigazgatás különböző alrendszereit, szintjeit, az igazságszolgáltatást és a magánszférát is. A SZEÜSZ-öknek megfelelően kell kapcsolódnia, hogy ne megnehezítsék, hanem megkönnyítsék, meggyorsítsák az ügyintézését. Ehhez az informatikai háttér biztosításán túl képzésekre, az e-ügyintézési ismeretek elsajátítására és az e-ügyintézési kedv fokozására, marketingjére van szükség.

Kihívást jelent majd az önkormányzatoknak, hiszen a közigazgatásban ők mindig peremterületen vannak, a központi fejlesztések elkerülik őket, eddig elsősorban csak szigetzerű alkalmazások álltak rendelkezésükre egy-egy területen. Fel kell készülniük az e-ügyintézésre, az új ügyféli igényekre, párhuzamosan az ASP-hez való csatlakozással. Nagy még a bizonytalanság mind az új ASP-s szakrendszerek, mind az e-ügyintézés minimumkövetelményei tekintetében, hogy az Eüsztv.-nek hogyan tudnak teljes körűen megfelelni. Emellett a tájékoztatási kötelezettségből adódóan tömeges ÁNYK, ePapír vagy iForm gyártása veszi / vette kezdetét.

Kihívás a magánszférának, hiszen a törvény hatálya a közüzemi szolgáltatókra is kiterjed, akik közül párat még nem ért el eddig az e-ügyintézés szele és most fel kell venniük a ritmust.

Az elkövetkező időszak egy óriási káoszt feltételez, az új rendszerhibákkal, folyamatos fejlesztésekkel, oktatásokkal van kikövezve, de – ha a fejlesztések tényleg összeérnek és beteljesítik a hozzájuk fűzött reményeket – már látszik az alagút vége és ha nem is 2020-ra, de a közeli jövőben nálunk is beköszönhet a „*poszt-információs társadalom*”¹⁰⁰.

A habilitáció témaköréhez kapcsolódó megjelent és megjelenés alatt álló publikációk

Könyv:

Veszprémi Bernadett

Az információs társadalom kihívásai és a közigazgatás reakciói.

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó (2015), 210 p.

ISBN: 9789633184844 monográfia

Veszprémi Bernadett

A stratégia-alkotástól az e-hitelesítésig vezető út. Kitekintés a magyar e-közigazgatás fontosabb témaköreire.

---

¹⁰⁰ Z. KARVALICS László: *Az információs társadalomszemlélet hatása a közpolitikai gondolkodásra* = E-közszolgálatfejlesztés. Elméleti alapok és tudományos kutatási módszerek, szerk. Nemeslaki András, NKE, Budapest, 2014. 46.p.

Debrecen, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar (2020), 271 p.

/ megjelenés alatt / monográfia

Társszerzőként:

1. Árva Zsuzsanna; Balázs István; Barta Attila; Pribula László; Veszprémi Bernadett; Balázs István (szerk.)

Közigazgatási eljárások [elektronikus kiadás]

Debrecen, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar (2019)

ISBN: 9789634901471

2. Budai Balázs; Gerencsér Balázs Szabolcs; Veszprémi Bernadett

A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai

Budapest, Dialóg Campus Kiadó (2018) 450 p.

ISBN: 9786155889622 ISBN: 9786155889615

Balázs István (szerk.); Árva Zsuzsanna; Balázs István; Barta Attila; Pribula László; Veszprémi Bernadett

Közigazgatási eljárások

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó (2017), 257 p.

ISBN: 9789633186824

Könyvfejezet:

Veszprémi Bernadett

3. Fejezet. Az e-közigazgatás kialakulását megalapozó hazai dokumentumok és az e-közigazgatás ágazati irányítása.

In: Czékman Zsolt (szerk.) Infokommunikációs Jog

Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, (2019) pp. 43-72., 30 p.

Veszprémi Bernadett

XV. Fejezet: Az elektronikus közigazgatás

In: Árva Zsuzsanna; Balázs István; Barta Attila; Pribula László; Veszprémi Bernadett - Balázs István (szerk.) Közigazgatási eljárások [elektronikus kiadás]

Debrecen, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, (2019) pp. 178-202., 25 p.

Veszprémi Bernadett

VIII. Az e-közigazgatás nemzetközi és hazai stakeholderei és intézményei

In: Budai Balázs; Gerencsér Balázs Szabolcs; Veszprémi Bernadett - A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai

Budapest, Dialóg Campus Kiadó, (2018) pp. 317-341., 25 p.

Veszprémi Bernadett

IV. A hazai e-közigazgatás szolgáltatási struktúrája és pillérei: a SZEÜSZ-ök és a KEÜSZ-ök

In: Budai Balázs; Gerencsér Balázs Szabolcs; Veszprémi Bernadett - A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai

Budapest, Dialóg Campus Kiadó, (2018) pp. 137-165., 29 p.

Veszprémi Bernadett

II. Az e-közigazgatás szabályozási környezete

In: Budai Balázs; Gerencsér Balázs Szabolcs; Veszprémi Bernadett - A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai

Budapest, Dialóg Campus Kiadó, (2018) pp. 37-75., 39 p.

Veszprémi Bernadett

IV. Fejezet: Az elektronikus közigazgatás

In: Árva Zsuzsanna; Balázs István; Barta Attila; Pribula László; Veszprémi Bernadett - Balázs, István (szerk.) Közigazgatási eljárások

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, (2017) pp. 211-247., 37 p.

Veszprémi Bernadett

Feljegyzés az önkormányzatok elektronikus közzétételi kötelezettségének margójára.

In: Közigazgatási, és Igazságügyi Hivatal (szerk.) Így kutattunk mi! : Tudományos cikkgyűjtemény II.: A Nemzeti Kiválóság a Konvergencia Régióban Program ösztöndíjasainak tudományos cikkeiből

Budapest, Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal, (2015) pp. 38-39., 2 p.

Veszprémi Bernadett

Hatósági szolgáltatások változása.

In: Horváth M Tamás; Bartha Ildikó (szerk.) Gyűrűk és sugarak: Mit nyújt egy magyar város?

Budapest, Pécs, Dialóg Campus Kiadó, (2014) pp. 211-228., 18 p.

Veszprémi Bernadett; Czékmann Zsolt

Az e-közigazgatás szakigazgatási alapjai

In: Lapsánszky András (szerk.) Közigazgatási jog: Fejezetek szakigazgatásaink köréből
Budapest, CompLex Wolters Kluwer, (2013) pp. 359-401., 43 p.

Tanulmány, cikk:

Veszprémi Bernadett; Barta Attila

Az egyablakos ügyintézés szegmensei

ÚJ MAGYAR KÖZIGAZGATÁS: 2. szám pp. 66-75., 10 p. (2019)

Veszprémi Bernadett

Die e-Verwaltung in Ungarn

JAHRBUCH FÜR OSTRECHT 60: 1 pp. 119-141, 23 p. (2019)

Veszprémi Bernadett

Organisationsressourcen in der e-Verwaltung

DEUTSCHES VERWALTUNGSBLATT 134: 7 pp. 414-419., 6 p. (2019)

Veszprémi Bernadett

Az interoperabilitás kérdésének boncolgatása a közigazgatásban

PRO PUBLICO BONO: MAGYAR KÖZIGAZGATÁS; A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI SZAKMAI FOLYÓIRATA 2 pp. 174-184. 11
p. (2018)

Veszprémi Bernadett

Organisational Framework of Hungarian E-administration

CURRENTUL JURIDIC 4: 75 pp. 63-80., 18 p. (2018)

Veszprémi Bernadett

Az e-közigazgatás fejlesztésére nyitva álló források

JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS 20: 5 pp. 32-35., 4 p. (2018)

Veszprémi Bernadett

Elektronikus azonosítás és hitelesítés a közigazgatásban

MISKOLCI JOGI SZEMLE: A MISKOLCI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI
KARÁNAK FOLYÓIRATA 12: 1 pp. 48-62., 15 p. (2018)

Veszprémi Bernadett

Az e-közigazgatás: „tegnap, ma, holnap”

INFOKOMMUNIKÁCIÓ ÉS JOG 15 : 70 pp. 20-25., 6 p. (2018)

Veszprémi Bernadett

Az elektronikus ügyintézés terjedésének gátjai az állami feladatellátásban

ÚJ MAGYAR KÖZIGAZGATÁS 11: 1 pp. 63-76., 14 p. (2018)

Veszprémi Bernadett

The Status of e-Administration in Hungary - Are we on the Right Track?

PUBLIC GOVERNANCE ADMINISTRATION AND FINANCE LAW REVIEW IN THE EUROPEAN UNION AND CENTRAL EASTERN EUROPE 2: 2 pp. 42-59., 18 p. (2017)

Veszprémi Bernadett

The Evolution of E-Administration in Hungary.

JOURNAL ON LEGAL AND ECONOMIC ISSUES OF CENTRAL EUROPE 6: 2 pp. 45-50. (2015)

Veszprémi Bernadett

The most significant changes affecting the administrative work of Hungarian local authorities.

JOURNAL ON LEGAL AND ECONOMIC ISSUES OF CENTRAL EUROPE 5 pp. 97-101. (2014)

Veszprémi Bernadett

Az e-közigazgatás megvalósulásának garanciái: [elektronikus dokumentum]

DEBRECENI JOGI MŰHELY 3-4 (2014)

Veszprémi Bernadett

A tájékoztatási kötelezettség megjelenése, különös tekintettel az önkormányzati honlapok felépítésével kapcsolatos jogi elvárásokra.

INFOKOMMUNIKÁCIÓ ÉS JOG 3 pp. 111-117., 7 p. (2014)

Veszprémi Bernadett

E-ügyintézés vs. önkormányzatok, avagy miért nem élnek az önkormányzatok az informatika adta lehetőségekkel?

JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS 4 pp. 19-22., 4 p. (2014)

Veszprémi Bernadett

Az önkormányzati hatósági ügyintézésről legjelentősebb változások

JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS 2. pp. 9-12., 4 p. (2014)

Veszprémi Bernadett

Dokumentum-azonosítás az e-közigazgatásban

COLLECTIO IURIDICA UNIVERSITATIS DEBRECENIENSIS 8 pp. 351-384., 34 p. (2010)

Veszprémi Bernadett

Személyazonosítás az e-közigazgatásban

INFOKÖMUNIKÁCIÓ ÉS JOG 6: 34 pp. 186-194. 9 p.(2009)

Veszprémi Bernadett

Az e-közigazgatás fejlesztésének uniós forrásai.

In: Rajnai, Zoltán; Fregan, Beatrix; Ozsváth, Judit (szerk.) Az 5. Báthory-Brassai Konferencia tanulmánykötetei

Budapest, Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskola, pp. 561-568. (2014) p. 709

Tankönyv, felsőoktatási jegyzet társszerzőként:

Árva Zsuzsanna; Balázs István; Barta Attila; Veszprémi Bernadett; Balázs István (szerk.)

Magyar Közigazgatási Jog. Általános rész 2.

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó (2014), 245 p.

ISBN: 9789633184578

Árva Zsuzsanna; Balla Zsuzsanna; Balázs István; Veszprémi Bernadett; Barta Attila; Balázs István (szerk.)

Magyar Közigazgatási Jog: Általános rész

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó (2013)

ISBN: 9789633183984

Tankönyvfejezet, felsőoktatási jegyzetben fejezet:

Veszprémi Bernadett

XIII. Fejezet: Az elektronikus közigazgatás.

In: Balázs István (szerk.) Magyar közigazgatási jog: Általános rész 2: egyetemi tankönyv
Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, (2015) pp. 209-245., 37 p.

Veszprémi Bernadett

XIII. fejezet Az elektronikus közigazgatás

In: Árva Zsuzsanna; Balázs István; Barta Attila; Veszprémi Bernadett - Balázs István (szerk.)
Magyar Közigazgatási Jog. Általános rész 2.

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, (2014) pp. 201-237., 37 p.

Veszprémi Bernadett

XIII. fejezet Az elektronikus közigazgatás

In: Árva Zsuzsanna; Balla Zsuzsanna; Balázs István; Veszprémi Bernadett; Barta Attila -
Balázs István (szerk.) Magyar Közigazgatási Jog: Általános rész

Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, (2013) pp. 197-229., 33 p.